**Sisäministeriö** NEUVOSTORAPORTTI SM2019-00138

KVY Rytkönen Riikka(SM), Gras Jutta(UM), Hämäläinen Mari(UM), Kartila Marja(UM), Simola Mikko(UM), Sutter Sanna(UM), Mattila Turo(UM) 15.03.2019

Asia
**OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 7.-8.3.2019 Brysselissä; Sisäasiat**

Kokous
Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 07.03.2019 - 08.03.2019

**PJ antoi edistymisraportin eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetusehdotuksen trilogineuvottelutilanteesta. PJ ja KOM korostivat, että osapuolet ovat sitoutuneet poliittisen yhteisymmärryksen muodostamiseen EP:n vaaleihin mennessä.**

**Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän (CEAS) uudistukseen liittyen keskusteltiin siitä, onko CEAS hyväksyttävä pakettina vai onko muutama säädös hyväksyttävissä muita aiemmin. Jäsenmaiden kannat tähän liittyen ovat jakautuneet ja PJ jatkaa työtä ratkaisun löytämiseksi.**

**Ministerit keskustelivat EU:n muuttoliikeyhteistyöstä Pohjois-Afrikan maiden kanssa. Puheenvuoroissa korostuivat rahoituksen ja palautusten merkitys. Muutamat jäsenmaat nostivat esiin itäisen Välimeren reitin ja Länsi-Balkanin maiden tilanteen. PJ:n mukaan itäisestä reitistä keskustellaan kesäkuun OSA-neuvostossa. KOM:n mukaan sekä Irakin että Somalian suhteen on tarkoitus edetä.**

**Jatkettiin keskustelua terrorismin vastaisen toiminnan seuraavista askeleista. Lähes kaikki jäsenmaat korostivat olemassa olevan lainsäädännön ja toimien parempaa implementointia ja tehokkaampaa käyttöä. Keskustelussa korostettiin myös tietojärjestelmien yhteentoimivuuden, virastojen roolin, terrorismin rahoituksen, terroristista verkkosisältöä koskevan asetusehdotuksen nopean loppuun saattamisen ja PNR:n implementoinnin ja tehokkaan hyödyntämisen merkitystä.**

**Vaaliturvallisuus ja disinformaation torjunta: Puheenjohtaja antoi tilannekatsauksen käynnissä oleviin toimiin toukokuun eurovaalien turvaamiseksi. Rapid Alert System aloittaa toimintansa 18.3. Myös jäsenmaiden viranomaisten vaaliturvallisuusverkosto on keskeinen keino yhteistyön tiivistämiselle. Komissio korostaa sosiaalisen median alustayrityksiltä tarvittavan lisätoimia valeuutisiin puuttumiseksi, bottien ja valetilien poistamiseksi sekä vaalimainonnan läpinäkyvyyden parantamiseksi.**

**TORSTAI 7. MAALISKUUTA 2019 (klo 10.00)**

**SISÄASIAT**

**1. Esityslistan hyväksyminen**
*6773/19*

Asialista hyväksyttiin.

**2. A-kohtien hyväksyminen**
*6774/19, 6775/19*

A-kohdat hyväksyttiin.

***Lainsäädäntökäsittelyt***

**3. Asetus eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen muuttamisesta**
*Tilanneselvitys*
Asiakohta käsiteltiin sekakomiteakokoonpanossa.

**PJ** informoi EP:n kanssa meneillään olevien eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevien trilogineuvottelujen tilanteesta. Ensimmäinen poliittisen tason keskustelu käytiin EP:n kanssa 27.2. hyvässä hengessä ja PJ jatkaa työtä, jotta asiasta saavutetaan sopu ennen EP:n vaaleja. **KOM** korosti asetusehdotuksen tärkeyttä ja totesi, että kaikki osapuolet ovat ilmoittaneet sitoutuneensa poliittisen yhteisymmärryksen muodostamiseen ennen lainsäädäntökauden päättymistä.

**4. Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistus ja uudelleensijoittaminen**
**a) Dublin-asetus**
**b) Direktiivi vastaanotto-olosuhteista (uudelleenlaatiminen)**
**c) Asetus aseman määrittelystä**
**d) Turvapaikkamenettelyasetus**
**e) Eurodac-asetus (uudelleenlaatiminen)**
**f) Asetus EU:n turvapaikkavirastosta**
**g) Asetus uudelleensijoittamiskehyksestä**
*Tilanneselvitys, 6600/19*

**PJ** viittasi jakamaansa asiakirjaan ja kertoi jatkavansa CEAS-säädösten edistämistä joulukuun Eurooppa-neuvoston pohjalta. Koska jäsenvaltioiden kannat edelleen hajoavat Dublin-asetuksen suhteen, PJ on keskittynyt säädöksiin, joissa on ollut mahdollista edetä.

**KOM** tuki PJ:n pyrkimystä edetä pakettia kohti askel askeleelta. Monet säädökset ovat lähes valmiita. Tarvitaan kokonaisvaltainen uudistus, mutta ei ole estettä sille, että muutama säädös hyväksyttäisiin ennen muita. Vaikka CEAS-uudistus on prioriteetti, KOM tukee myös keskustelua väliaikaisista järjestelyistä. Mahdollisimman monen olisi sitouduttava järjestelyihin ja niiden olisi vastattava akuutteihin käytännön ongelmiin. Väliaikaisten järjestelyjen pohjalta olisi jatkettava koko Euroopan kattavaan järjestelmään.

Keskustelussa puheenvuoron käyttivät lähes kaikki jäsenvaltiot. **PL, IT, HU, CZ, CY, MT, ES, BG, EL ja SK** pitivät tärkeänä, että CEAS-paketti hyväksytään kokonaisuutena. **PL, IT, MT, BG ja EL**

korostivat tarvetta ratkaista ensin Dublin-ongelmat. **BG**:n mukaan paketista luopuminen merkitsisi luopumista koko turvapaikkajärjestelmästä. **IT, CY, MT ja EL** nostivat esiin etulinjan maiden kohtuuttoman vastuun. **HU ja ES** korostivat konsensuksen tarvetta paketista päätettäessä.

EP:n vaalien asettaman aikapaineen vuoksi **DE, FR, LU, BE, SI, PT, EE, NL, AT, SE, LT**, **DK ja LV** olivat valmiita lähes valmiiksi neuvoteltujen säädösten edistämiseen muita aikaisemmin, vaikka painottivatkin tarvetta jatkaa Dublin-neuvotteluja ja koko paketin hyväksymistä sen jälkeen. **DE, FR, LU, BE, PT, NL, LT ja LV** kannattivat etenkin virasto-, Eurodac- ja uudelleensijoittamisasetuksen hyväksymistä. **EE ja AT** pitivät mahdollisena hyväksyä virasto- ja Eurodac-asetukset muita aiemmin. **SI** oli valmis hyväksymään virastoasetuksen muista erillisenä, mutta näki Eurodac- ja uudelleensijoittamisasetuksissa liikaa yhtymäkohtia Dublin-asetukseen. **DE**:n mukaan eteneminen olisi vahva viesti EU:n toimintakyvystä. **FR ja SE** katsoivat etenemisen olevan Schengen-alueen kannalta välttämätöntä.

**LU, BE, PT, MT, EL ja AT** nostivat puheenvuoroissaan esiin väliaikaiset järjestelyt. **LU** totesi, että niiden olisi koskettava kaikkea EU:n alueelle tuloa. **BE**:n mukaan järjestelyjen olisi oltava vastuun ja solidaarisuuden osalta tasapainossa (**PT** tuki), voimassa vain ajallisesti rajoitetun ajan ja laajan jäsenvaltioiden joukon hyväksyttävissä (**EL** tuki). **MT** korosti, ettei väliaikaisiin järjestelyihin tule ryhtyä Dublin-järjestelmän kustannuksella. **AT** ei kannattanut väliaikaisia järjestelyjä niihin liittyvien vetotekijöiden vuoksi.

Edelleen liikkumisen torjumisen toivat esiin **FR, LU, PT ja NL**. **NL** kertoi, että turvapaikkaa haetaan keskimäärin vasta kaksi vuotta EU:n alueelle tulon jälkeen, iso osa hakijoista jää alkuvaiheessa rekisteröimättä ja perusteettomat tulijat käyttävät järjestelmän aukkoja hyväkseen.

**UK** totesi turvapaikkajärjestelmän uudistamisen tärkeyden: vaikka kriisi on väistynyt, on ratkottava muuttoliikeongelmia EU:n alueella ja sen ulkopuolella. **IE** korosti käytännöllistä lähestymistapaa CEAS-ongelmaan sekä tukeaan PJ:lle tehokkaan järjestelmän aikaansaamiseksi mahdollisimman pian. **CY ja ES** mainitsivat selvästi kasvaneet turvapaikanhakijamääränsä ja **PT** korosti tulijapainetta läntisellä Välimerellä. **IT** toi esiin uuden turvapaikkalainsäädäntönsä, jonka myötä maihinnousujen määrä on laskenut. **AT** totesi tarpeen määritelmäasetuksen muuttamiseen niin, että rikoksentekijöiden asemaan olisi mahdollista puuttua nykyistä tehokkaammin.

**5. Muut asiat**
**Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset**
*6667/19*

**PJ** informoi käsiteltävänä olevien säädösehdotusten tilanteesta.

***<u>Muut kuin lainsäädäntöasiat</u>***

**6. Muuttoliike: EU:n yhteistyö kolmansien maiden kanssa**
*Tilannekatsaus ja keskustelu, 6599/19*

**PJ** muistutti kesäkuun 2018 Eurooppa-neuvostossa sovitusta kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta. Tulijamäärät ovat kriisiä edeltävällä tasolla. Tulijamäärien kasvu läntisellä ja itäisellä Välimeren reitillä kuitenkin osoittaa, että työtä on jatkettava. Reitit muuttuvat ja muuttoliikkeen hallinnassa tarvitaan kumppaneita. Keskustelun fokus on Pohjois-Afrikan maiden tukemisessa. Itäisen Välimeren reitin varrella olevista maista keskustellaan kesäkuun OSA-neuvostossa. PJ esitteli lyhyesti keskustelupaperin korostaen koordinaation ja rahoituksen merkitystä.

**KOM** totesi kokonaisvaltaisen politiikan ansiosta tulijamäärän olevan nyt v. 2013 tasolla. Enää ei olla kriisissä, mutta lisää toimia tarvitaan. KOM kertoi tukitoimista Marokossa ja Libyassa, ja muistutti jäsenmaita EU:n yhteisestä 50 000 uudelleensijoittamisen tavoitteesta lokakuuhun 2019 mennessä. Palautusten/takaisinoton osalta KOM totesi neuvotelleensa 6 palautusjärjestelyä, joita jäsenmaiden tulisi hyödyntää. Neuvotteluja jatketaan Marokon, Tunisian ja Nigerian kanssa. Irak on prioriteetti ja sen kanssa käynnistetään neuvottelut. Myös Somalian suhteen on tarkoitus edetä.

Keskustelussa monet tukivat PJ:n lähtökohtaa määrittää Libyan ohella Marokko ja Tunisia prioriteettimaiksi. Muutamat jäsenmaat nostivat myös esiin yhteistyön tärkeyden lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa. Työtä on tehtävä yhdessä kolmansien maiden kanssa niiden muuttoliikkeen hallinnan kapasiteettien parantamiseksi, ml. ulkorajavalvonnan tehostaminen, etsintä- ja pelastusoperaatiot merellä, turvapaikka- ja maahanmuuttolainsäädännön hyväksyminen ja täytäntöönpano, ihmissalakuljetuksen torjuminen ja uudelleenkotoutuminen. Erityisesti korostettiin toimivia palautus- ja takaisinottojärjestelyjä. Lisäksi pidettiin tärkeänä koordinaatiota jäsenvaltioiden ja EU:n toimien välillä, sekä riittävän rahoituksen turvaamista. Useat jäsenmaat nostivat esiin EU:n Afrikka-hätärahaston (EUTF) joko kertoen omista panostuksistaan tai kannustaen muita kontribuoimaan rahastoon. Monet nostivat myös esiin tulevaa monivuotista rahoituskehystä (MFF) koskevat neuvottelut muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuden näkökulmasta.

**FI** korosti muuttoliikkeen hallinnassa yhteisiä ja kokonaisvaltaisia eurooppalaisia ratkaisuja. Yhteistyön kolmansien maiden kanssa tulee perustua todelliseen kumppanuuteen ja yhteiseen omistajuuteen. Perimmäisiin syihin on puututtava kattavasti eri toimilla ja muuttoliikereittejä on seurattava Pohjois-Afrikkaa syvemmälle. Eurooppalaisella raja- ja merivartiostolla tulee olemaan merkittävä rooli ja resurssit kolmansissa maissa. Strategisen tason koordinaatio on tärkeää EU:n toimien suunnittelussa, ettei tehdä päällekkäistä työtä. FI mukaan palautukset ja takaisinotto ovat olennainen osa kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja totesi Irakin ja Somalian olevan Suomelle tässä suhteessa prioriteetteja. Libyan lisäksi yhteistyötä tulee vahvistaa muiden alueen maiden kanssa, mutta myös laajemmin muuttoliikereittien varrella. IOM ja UNHCR ovat tärkeitä kumppaneita EU:lle. FI nosti esiin myös EU-AU-YK-yhteistyössä saavutetut tulokset Libyassa ja Nigerissä ja kertoi uudelleensijoittamistoimistaan Nigeristä. FI on lisännyt rahoitusta EUTF:ään 2,5 miljoonalla eurolla. MFF-neuvotteluissa täytyy varmistaa koherenssi eri otsakkeista rahoitettavien muuttoliiketoimien välillä.

## 7. EU:n terrorisminvastaiset toimet – tilannekatsaus ja jatkotoimet

*Periaatekeskustelu, 6684/1/19 REV 1*

**PJ** totesi, että tarkoituksena on arvioida terrorismin torjunnan jatkotoimia. Terrorismin torjunnassa on edistytty paljon, mutta onko tällä alalla joitain selkeitä puutteita ja tarvitaanko uutta lainsäädäntöä tai muita toimia.

**KOM** korosti, että useissa asioissa, kuten terroristista verkkosisältöä koskevan asetusehdotuksen käsittelyssä ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden täytäntöönpanossa, on vielä edistyttävä. Julkisten tilojen suojelu ja yhteistyö alustojen kanssa esim. EU Internet Forumin avulla on tärkeää. Terrorismin rahoittamiseen ja palaaviin vierastaistelijoihin liittyvissä kysymyksissä voidaan tehdä enemmän. Radikalisoitumisen vastaisen työn merkitys on keskeinen. Virastot voivat myös tukea jäsenmaita. Myös tietotaidon jakaminen on tärkeää. EU:n terrorismintorjunnan koordinaattori **CTC** korosti erityisesti tietojenvaihdon merkitystä. **Europol** kertoi omista terrorismin torjunnan toimistaan ja **EUH** (Euroopan ulkosuhdehallinto) kertoi antavansa oman panoksensa terrorismin torjunnassa osallistumalla kansainväliseen vuoropuheluun ja kapasiteetin rakentamiseen.

Keskustelussa lähes kaikki jäsenmaat korostivat olemassa olevan lainsäädännön ja toimien parempaa implementointia ja tehokkaampaa käyttöä. Keskustelussa korostettiin myös tietojärjestelmien

yhteentoimivuuden, virastojen roolin, terrorismin rahoituksen, terroristista verkkosisältöä koskevan asetusehdotuksen nopean loppuun saattamisen ja PNR:n implementoinnin ja tehokkaan hyödyntämisen merkitystä. Lisäksi pidettiin tärkeänä radikalisaation vastaista työtä, yhteistyötä kolmansien maiden kanssa, tietojenvaihtoa, sekä vastaamista teknologian aiheuttamiin uusiin uhkiin ja toisaalta teknologian hyödyntämistä. Useat jäsenmaat korostivat myös, että vaikka vierastaistelijoita koskeva kysymys kuuluu kansalliseen toimivaltaan, asiaan tarvitaan koordinoitu lähestymistapa.

**FI** mukaan on tapahtunut paljon edistystä. Uusi lainsäädäntö ja jo olemassa oleva lainsäädäntö on myös pantava täytäntöön tehokkaasti. Mahdollisten uusien lainsäädäntöaloitteiden on perustuttava operatiivisten tarpeiden arviointiin. Niiden on myös oltava yhteensopivia EU:n perusoikeuskirjan ja EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa. On tarpeen keskustella PNR- ja API-tietojen soveltamisalan laajentamisesta rajat ylittäviin suurnopeusjuniin ja lautoille. EU:n terrorisminvastainen dialogi on yksi esimerkki horisontaalisista tiedoista, joiden kohdalla voitaisiin paremmin hyödyntää eri neuvoston työryhmien ja komiteoiden, kuten TWP:n ja COTER:in, sekä PSC:n ja COSI:n välistä synergiaa ja yhteistyötä ja parantaa jäsenvaltioiden osallistumista. EU-tason koordinoinnin avoimuutta ja joustavuutta voitaisiin edelleen vahvistaa, ja on myös varmistettava, että jäsenvaltioille annetaan riittävästi aikaa arvioida, muodostaa ja koordinoida kansallisia kantojaan.

## 8. Demokraattisen kestokyvyn parantaminen: vapaiden ja rehellisten vaalien varmistaminen ja disinformaation torjuminen

*Puheenjohtajavaltion tiedotusasia, 6573/1/19 REV 1*

**PJ** totesi Euroopan parlamentin vaalien lähestyvän ja että niihin mahdollisesti kohdistuvaan ulkopuolisten toimijoiden vaikuttamiseen on tärkeä varautua. Viime vuosina on havaittu useissa Euroopan maissa ja Euroopan ulkopuolella ulkovaltojen yrityksiä vaikuttaa vaalien kulkuun mm. hankkimalla tietoja käyttäjistä laittomin keinoin, kyberiskuin ehdokkaita/puolueita vastaan tai esimerkiksi levittämällä valeuutisia sosiaalisessa mediassa. Eurooppa-neuvosto on vaatinut välitöntä reagoimista vaalien turvaamiseksi ja disinformaation levittämiseen puuttumiseksi. PJ esitteli käynnissä olevia toimia, joita ovat mm. vaalirahoitusta koskevan asetuksen muuttaminen, Euroopan tason vaaliyhteistyöverkoston perustaminen ja 18.3. toimintansa aloittava verkkoalusta disinformaation paljastamiseksi (Rapid Alert System -varoitusjärjestelmä, RAS). Keskeistä on myös kansalaisten informoiminen mahdollisista ulkoisista yrityksistä vaikuttaa demokratiamme toimivuuteen.

**KOM** totesi tietosuoja-asetuksen (GDPR) olevan tärkeä työkalu, joka antaa paljon mahdollisuuksia puuttua henkilötietojen väärinkäyttöön vaaleihin vaikuttamiseksi. Sen turvin voidaan mm. asettaa rangaistuksia puolueille ja muille toimijoille, jotka yrittävät väärinkäyttää äänestäjien henkilötietoja. KOM tukee yhteistyön vahvistamista tiedotusvälineiden kanssa ja korosti sosiaalisen median alustayrityksiltä tarvittavan lisätoimia valeuutisiin puuttumiseksi, bottien ja valetilien poistamiseksi sekä vaalimainonnan läpinäkyvyyden parantamiseksi. KOM nosti esiin myös RAS-varoitusjärjestelmän merkityksen sekä vaikuttamisyritysten reaaliaikaisessa tunnistamisessa ja disinformaation torjumisessa, että yhteisestä EU-tason reagoinnista sopimisessa.

**EUH** totesi myös olevansa sitoutunut PJ:n luettelemien toimien toimeenpanoon ja korosti erityisesti Venäjän disinformaatioon puuttuvan StratCom East –tiimin toimintaa ja Rapid Alert System -varoitusjärjestelmän toiminnan käynnistämistä.

## 9. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

Suomen edustajat

Pysyvä edustaja Marja Rislakki ja muu virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Asiakohdittain

Liitteet

Viite

| | |
|---|---|
| Asiasanat | maahanmuutto, muuttoliike, oikeus- ja sisäasiat, osa-neuvosto, rajat, terrorismi, turvapaikka, ulkorajat |
| **Hoitaa** | **OM, SM, UM, VM** |
| Tiedoksi | EUE, MMM, OKM, PE, PLM, STM, TEM, TPK, TULLI, VNK, VTV, YM |